

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Ноември 2011 година

Скопје, Јануари 2012 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Ноември 2011 година

- Раст на индустриското производство во ноември 2011 година од 5,1% на месечно ниво;
- Стапка на инфлација од 3,5% на годишно ниво и 0,6% на месечно ниво. Просечна стапка на инфлација во периодот јануари – ноември од 4%;
- Годишен раст на физичкиот обем на извозот во првите единаесет месеци од 2011 година од 1,9%, со висок номинален вредносен раст од 27,5% и раст на увезените количини на стоки од 10,4%, со вредносен номинален раст од 24,2%;
- Раст на вкупните приходи во Буџетот од 3,9% и на вкупните расходи од 5,1% во периодот јануари - ноември од 2011 во однос на истиот период лани. Дефицит на Буџетот на РМ од 10.537 милиони денари (2,3% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 8.302 милиони денари (1,8% од БДП);
- Раст од 8,6% на годишна основа на вкупните кредити кон приватниот сектор и вкупниот депозитен потенцијал на банките;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 11,9% во ноември 2011 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

Индустриско производство

Индустриското производство во ноември 2011 година во однос на претходниот месец забележа раст од 5,1%. Секторската анализа укажува дека раст од 5,6% има во Преработувачката индустрија и раст од 5,1% во секторот Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација. Секторот Рударство и вадење камен забележа пад од 3,9%. Во рамки на преработувачката индустрија на месечно ниво раст е забележан кај 9 од 23 гранки кои сочинуваат 31% од индустриското производство. Највисок раст на месечно

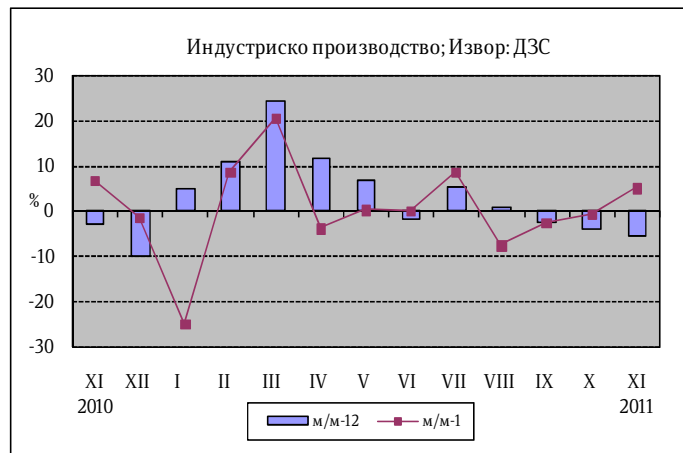
ниво од 124,8% забележа гранката Производство на моторни возила, приколки и полуприколки. Висок раст на месечно ниво е остварен и кај следните гранки: Производство на пијалаци 96,9%, Производство на кокс

Индустриско производство (во %) - ноември 2011 година			
	м/м-12	м/м-1	I-XI 2011
			I-XI 2010
Вкупно	-5,3	5,1	4,1
Рударство и вадење камен	15,5	-3,9	6,9
Преработувачка индустрија	-7,6	5,6	6,4
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	5,7	5,1	-10,6

Извор: ДЗС

и рафинирани нафтени производи 96,1%, Производство на опрема за транспорт 38,7%, Производство на текстил 24,7% и Производство на прехранбени производи 18,5%. Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во ноември 2011 година изнесува -0,12%, што укажува на позитивни сезонски ефекти во индустријата.

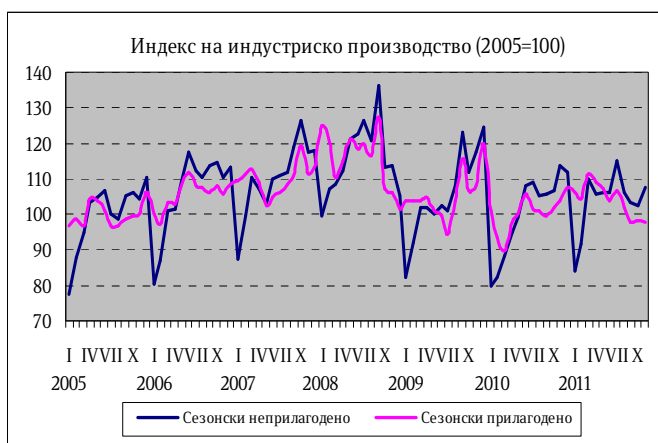
Во ноември 2011 година индустриското производство забележа пад од 5,3% во споредба со ноември 2010 година. Анализирани по сектори, секторот Рударство и вадење на камен регистрира раст од 15,5%, секторот Снабдување со електрична енергија гас, пареа и климатизација раст од 5,7%, додека секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 7,6%. Во рамки на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 9 од 23 гранки, кои

сочинуваат 26,3% од индустриското производство, при што раст е забележан кај една од трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, висок раст од 24,3% е остварен кај Производството на прехранбени производи, додека Производството на облека забележа пад од 3,5%, а Производството на метали од 10,6%. Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во ноември 2011 година има Производството на прехранбени производи (2,8 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на пијалаци (-2,0 п.п.).

На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – ноември 2011 година во однос на истиот период од 2010 година регистрира раст од 4,1%. Секторот Рударство и вадење на камен забележа раст од 6,9%, Преработувачката индустрија забележа раст од 6,4%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација бележи пад од 10,6%.

Податоците за индустриско производство по наменски групи во ноември 2011 во однос на октомври 2010 година покажуваат зголемување на производството кај групата Капитални производи од 70,3%. Пад на производството е регистриран кај групите: Интермедијарни производи, освен енергија 12,6%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 6,6%, Енергија 4,2% и Трајни производи за широка потрошувачка 0,7%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во ноември 2011 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи од 26,7%, Енергија 16,6% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 12,1%. Намалување на производството е регистрирано кај групите: Интермедијарни производи, освен енергија 9,7% и Трајни производи за широка потрошувачка од 7,8%.

Анализирано по наменски групи на кумулативна основа во периодот јануари – ноември 2011 година во однос на истиот период од минатата година раст забележаа следните групи: Трајни производи за широка потрошувачка 63,4%, Капитални производи 48,6%, Интермедијарни производи освен енергија 3,3% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 3,3%. Енергијата забележа пад од 10,3%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во септември 2011 година е понеповолна во однос на претходниот месец, а поповолна во однос на септември 2010 година. Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е на исто ниво во однос на претходниот месец, додека во однос на ноември 2010 година е поповолна, при што подобрувањето се должи и на домашните и на странските порачки. Во ноември 2011 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци е понеповолна во однос на октомври 2011 година, како и во однос на ноември 2010 година.

Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец, додека во однос на ноември 2010 година се поповолни. Во однос на бројот на вработените, очекувањата во

ноември 2011 година за наредните три месеци се понеповолни во однос на минатиот месец, додека во однос на ноември 2010 година очекувањата се значително подобрени.

Просечното искористување на капацитетите во деловните субјекти во ноември 2011 година изнесува 60,3%, што претставува благо намалување во однос на претходниот месец, кога изнесуваше 62,9%. Споредено со ноември 2010 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 1 п.п.

Во ноември 2011 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Залихите на готовите производи се зголемени во споредба со претходниот месец. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите и на продажните цени на готовите производи се очекува да се зголемат.

Најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во ноември 2011 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 23,3%, недоволна домашна побарувачка со 16,2%, финансиските проблеми со 13,7% и недостиг на квалификувана работна сила со 8,5%. Во ноември 2011 година, помал број од деловните субјекти ја посочиле недоволната домашна побарувачка и неизвесното економско опкружување како ограничувачки фактор во однос на октомври 2011 година, додека поголем број од деловните субјекти го посочиле недостигот на суровини.

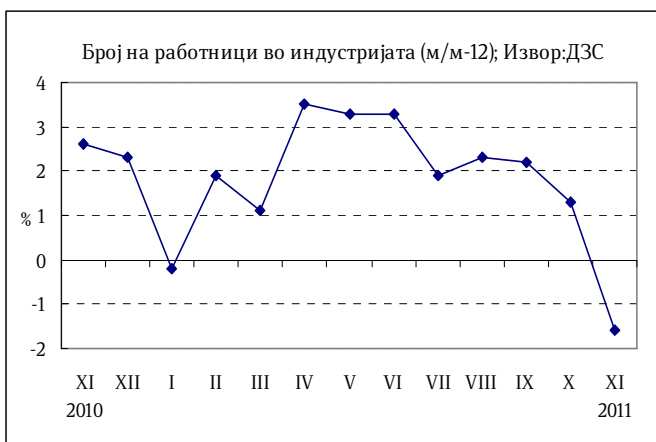
Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во ноември 2011 година во однос на ноември 2010 година забележа намалување од 1,6%, што претставува прво намалување во последните девет месеци.

Во секторот Рударство и вадење на камен регистриран е минимален пад на бројот на работниците од 0,6%, како резултат на падот од 5,0% во гранката Вадење на јаглен и лигнит. Во гранката Вадење на други руди и камен регистриран е раст од 2,4%, а во гранката Вадење на руди на метал раст од 1,7%. Во секторот Преработувачка индустрија регистриран е пад на бројот на вработени од 1,7%. Во рамки на преработувачката индустрија, на годишно ниво висок раст на бројот на вработени е регистриран во гранките: Производство на машини и уреди 28,0%, Производство од гума и пластични маси 11,7%, Производство на кожа 7,5% и Производство на мебел 5,2%. Најголем пад на бројот на вработени е регистриран кај гранките: Поправка и инсталирање на машини и опрема од 48,7%, Производство на тутунски производи 21,2% и

Производство на останата опрема за транспорт 15,3%. Бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа намалување од 1,2%.

На кумулативна основа во периодот јануари – ноември 2011 година во однос на истиот период од 2010 година бројот на работници во индустријата забележа раст од 1,7%, при што, секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 3,4%, секторот Рударство и вадење камен забележа раст на работниците од 2,9% и секторот Преработувачка индустрија од 1,3%.

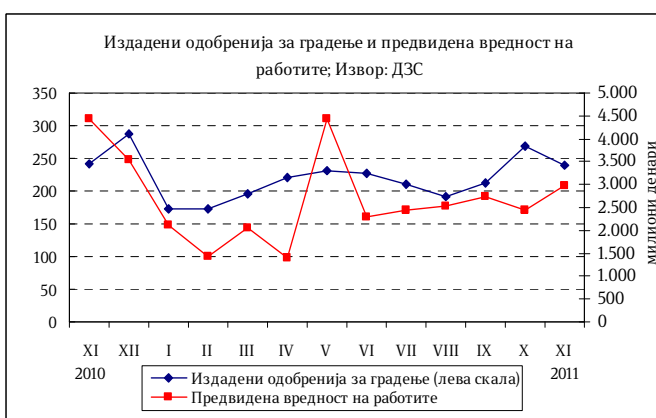
Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи на годишно ниво во ноември 2011 година покажуваат зголемување на бројот на работници кај групата Капитални производи 1,5%. Пад на бројот на работници е регистриран кај: Трајни производи за широка потрошувачка 3,3%, Енергија 2,7%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 1,6% и Интермедијарни производи, освен енергија 1,5%.

На кумулативна основа во периодот јануари – ноември 2011 година во однос на истиот период од 2010 година, податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи покажуваат дека зголемување на бројот на работници бележат групите: Капитални производи 3,8%, Енергија 2,5%, Интермедијарни производи, освен енергија 2,5% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,9%, додека пад од 1,8% бележи групата Трајни производи за широка потрошувачка.

Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренија за градење изнесува 2.978 милиони денари, што е за 32,9% помалку во однос на истиот месец од 2010 година, додека во однос на месец октомври 2011 година вредноста на објектите бележи зголемување за 22%. Доколку се спореди кумулативниот износ во периодот јануари-ноември 2011 година со истиот период од 2010 година, се забележува зголемување на предвидената вредност на објектите од 11,5%.

Во ноември 2011 година се

издадени 240 одобренија за градба, што е за 0,4% помалку во однос на истиот месец од претходната година. Вкупниот број на издадени одобренија за градење во однос на претходниот месец од 2011 година, кога беа издадени 268 одобренија, се намали за 10%. Доколку се споредат податоците за периодот јануари-ноември во 2011 година кумулативно, со истиот период од 2010 година, се забележува намалување на бројот на издадени одобренија за градби за 8,8%.

Анализирано по видови на објекти, од вкупниот број на издадени одобренија за градење, 173 (или 72,1%) се наменети за објекти од високоградба, 28 (или 11,7%) за објекти од нискоградба и 39 (или 16,2%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови на инвеститори, од вкупно 240 објекти, на 167 (или 69,6%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 73 објекти (или 30,4%) инвеститори се деловни субјекти.

Во ноември 2011 година е предвидена изградба на 496 станови, со вкупна корисна површина од 43.764 м².

Анализирано по региони, во ноември 2011 најмногу одобренија за градба се издадени во Полошкиот регион, вкупно 61, од кои за 59 одобренија инвеститори се физички лица, додека за 2 одобренија инвеститори се деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Североисточниот регион, вкупно девет одобренија, од кои за пет одобренија инвеститори се физички лица, додека за четири одобренија инвеститори се деловни субјекти.

Во периодот од јануари-ноември 2011 година, најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 663, од кои 442 за одобренија инвеститори се физички лица, а за 221 деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Североисточниот регион, вкупно 88 одобренија, од кои за 69 одобренија инвеститори се физички лица, а за 19 одобренија инвеститори се деловни субјекти.

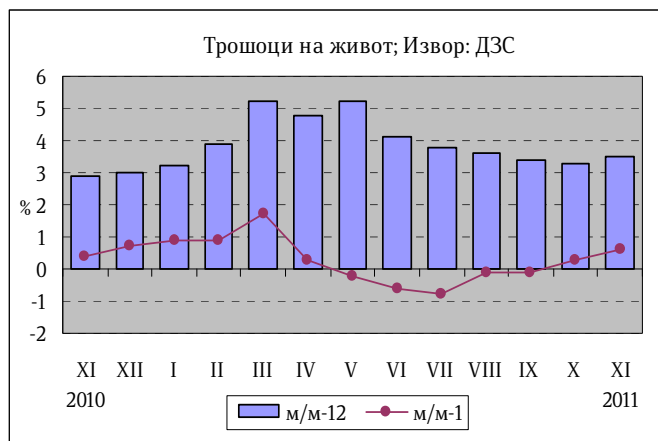
Инфлација

Стапката на инфлација во ноември 2011 година, измерена според Индексот на трошоци на живот, изнесува 3,5% споредено со истиот месец претходната година, што претставува прекинување на трендот на дезинфлација, кој започна од јуни 2011 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари – ноември изнесува 4%.

Во ноември растот на цените е највисок во категоријата Исхрана, од 5,3% на годишна основа, придонесувајќи со 2 п.п. во општиот пораст на цените. Растот

на цените за исхрана најмногу се должи на растот на цените на производите од жито, зеленчук и месо. Растот на цените во останатите категории е како што следи: Домување 3,5%, Хигиена и здравје 3,1%, Сообраќајни средства и услуги 2,5%, Облека и обувки 1,9%, Ресторани и хотели 1,8%, Административни и финансиски услуги 1,1%, Култура и разонода 0,4% и Тутун и пијалаци 0,2%.

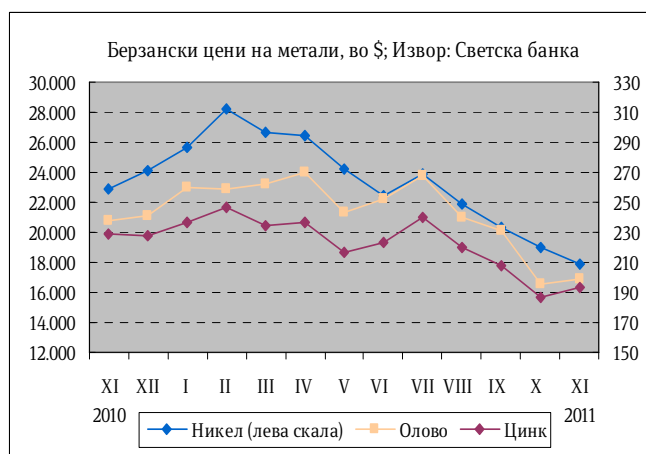
Во ноември, споредено со претходниот месец, стапката на инфлација изнесува 0,6%. Највисок раст на цените е регистриран во категоријата Исхрана од 1,5%, следен од растот на цените во категориите Облека и обувки 1,1%, Домување 0,6%, Ресторани и хотели 0,4% и Тутун и пијалаци 0,1%. Намалување на цените е регистрирано во категориите Култура и разонода -1,4%, Сообраќајни средства и услуги -0,8% и Хигиена и здравје -0,1%. Во категоријата Административни и финансиски услуги цените останаа непроменети.

Цените на мало во ноември 2011 година се повисоки за 3,8% во однос на ноември 2010 година. Споредено со претходниот месец цените на мало се повисоки за 0,4%. Просечниот раст на цените на мало во периодот јануари – ноември изнесува 4,0%.

Берзански цени

Во ноември 2011 година цената на суровата нафта (Брент) на светските берзи забележа раст од 0,9% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 110,5 долари за барел. Споредено со ноември 2010 година, цената на нафтата е повисока за 29%. Цената на природниот гас во ноември се намали за 2,8% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во ноември се тргуваше со просечна цена од 17.873 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 6,1%. Споредено со ноември 2010 година цената на никелот е пониска за 22%. Имено, во ноември се забележува општо намалување на цените на металите и минералите од 2,5% на месечна основа, што се должи на загриженоста за глобалниот економски раст и забавената

побарувачка во Кина, како најголем потрошувач на метали во светот. Највисок месечен пад на цените во оваа група на производи беше регистриран за железните руда од приближно 10%. Производите од челик во ноември се продаваа по пониски цени за 2,5% во просек во однос на октомври. Благородните метали, златото и среброто, во ноември забележаа месечен раст од 4,4% и 3,8% соодветно, што се должи на зголемената инвестициска побарувачка во услови на глобални макроекономски и финансиски ризици.

Цената на житото на светските берзи продолжи да се намалува, и во ноември регистрираше месечен пад од 2,8%.

2. Надворешно трговска размена

Вкупната трговска размена во периодот јануари-ноември од 2011 година бележи висок раст од 25,6% во однос на истиот период претходната година, со истовремено зголемување на извозот и увозот на стоки.

Според досегашната динамика на движењето на надворешно-трговската размена, се очекува да се остваруваат зацртаните проекции за 2011 година и тоа 22,5% за извозот и 21% за увозот на стоки.

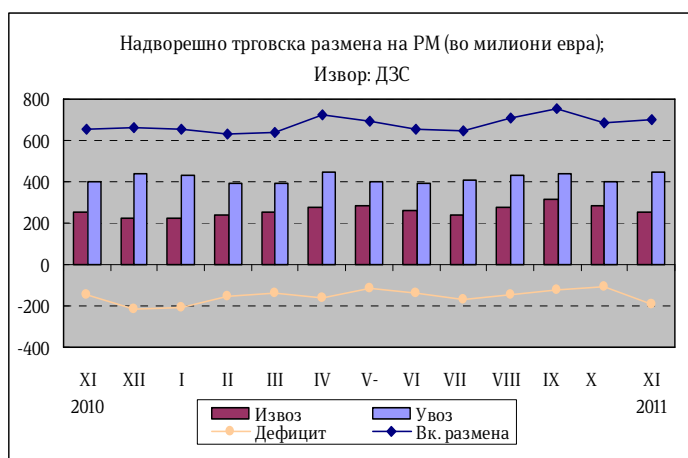
Извоз

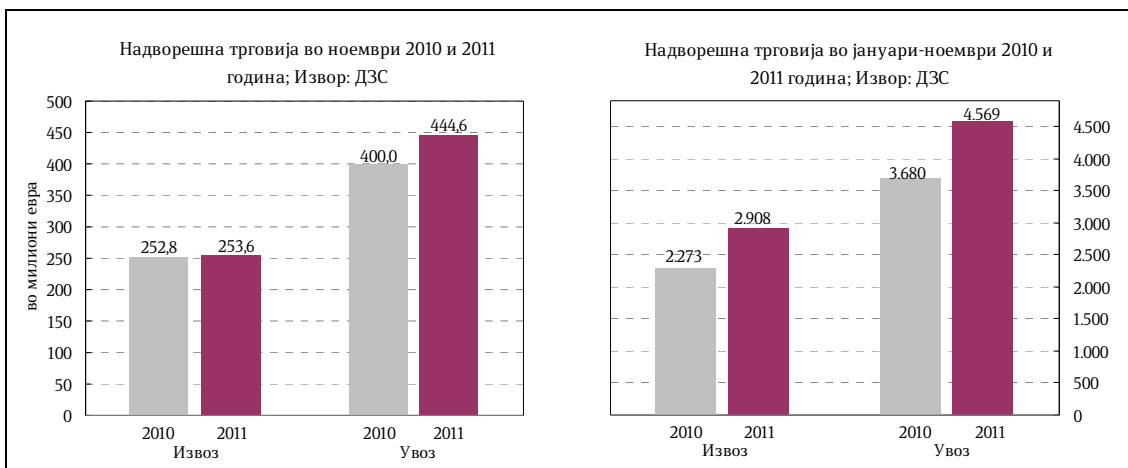
Анализирано на годишно ниво, во првите единаесет месеци од 2011 година извезените количини на стоки бележат раст од 1,9%, а нивната вредност изнесува 2.908,1 милион евра, што претставува висок раст од 27,5% (635 мил. евра) во однос на истиот период лани.

Анализирано на месечно ниво, во октомври 2011 година извозот бележи пад од 11,3% во однос на претходниот месец, што во најголем дел се должи на намалениот извоз на хемиски производи, овошје и зеленчук, облека, железо и челик и друго.

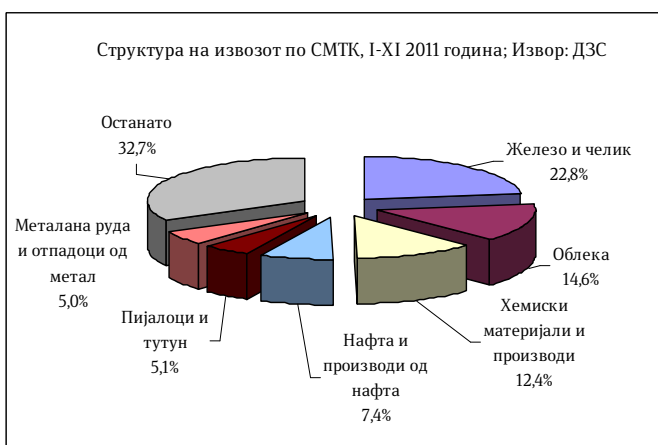
Сезонско прилагоденото движење на извозот во октомври бележи месечен пад од 8,8%, што укажува на негативно влијание на сезонскиот фактор (2.5 п.п.) врз извозот во овој месец.

Само во ноември 2011 година извезени се стоки во износ 253,6 мил. евра, што претставува минимален раст од 0,3% во однос на истиот месец минатата година.

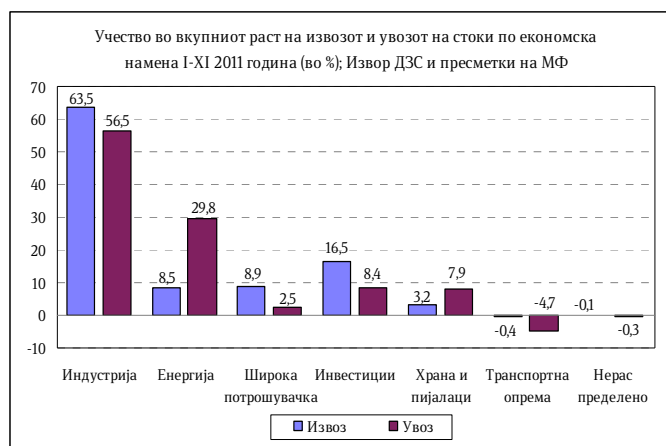

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја, фероникел, топло валани плоснати производи од железо или нелегиран челик со ширина 600 мм, табли со дебелина над 10 мм и над 20 мм, машини и апарати за филтрирање или пречистување на други гасови со каталичка постапка, машки кошули од памук, гасни масла за други намени со содржина на сулфур до 0,001% и до 0,005% по маса, табли, плочи, пултови, маси, ормани и други основи, опремени со два или повеќе апарати; тутун; феро-силико-манган; феро-силициум и др.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во првите единаесет месеци од 2011 година се: железо и челик со 22,8%, облека 14,6%, хемиски материји и производи 12,4%, нафта и производи од нафта 7,2%, метална руда и отпадоци од метал 5% и пијалаци и тутун 5,1%. Овие шест групи производи сочинуваат 67,1% од вкупниот извоз на државата.

Во периодот јануари - ноември од 2011 година, гледано по економска намена најголемо учество во годишниот раст на извозот имаат интермедијарните производи наменети за индустриското производство со 63,5%, а потоа

инвестициските производи со 16,5% и стоките за широка потрошувачка со 8,9%.

Извоз на железо и челик *)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	682,2	742,5	60,3	8,8
Мил. ЕУР	537,8	662,3	124,5	23,1
Мил.\$	709,9	927,3	217,4	30,6

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	540,9	557,8	16,9	3,1
Мил. ЕУР	249,8	296,5	46,7	18,7
Мил.\$	331,6	414,4	82,8	25,0

*)Претходни податоци

Увоз

Увезените количини на стоки во периодот јануари-ноември 2011 година се зголемени за 10,4%, а нивната вредност изнесува 4.569,3 милион евра, што претставува висок раст од 24,2% (889,4 мил. евра) во однос на јануари-ноември минатата година.

Само во ноември 2011 година увезени се стоки во износ од 444,6 мил. евра, што претставува раст од 11,2% во однос на истиот месец од минатата година.

Анализирано на месечно ниво, во ноември 2011 година увозот на стоки бележи раст од 12% во однос на претходниот месец, што во најголем дел се должи на повеќе увезена нафта и производи од нафта, обоени метали, метална руда и метални отпадоци, телекомуникациони и аудио апарати и опрема и друго. Сезонско прилагоденото движење на увозот во октомври бележи месечен раст од 15,7%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (3,7 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	308,0	331,9	23,8	7,7
Мил. ЕУР	154,8	210,0	55,3	35,7
Мил.\$	204,7	295,9	91,1	44,5

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	1.078,0	1.127,3	49,3	4,6
Мил. ЕУР	491,1	676,3	185,2	37,7
Мил.\$	649,3	948,7	299,3	46,1

*)Претходни податоци

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: нафта сурова; платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија, топло валани плоснати производи во макари наменети за повторно валање; руди на никел и концентрати; други соединенија, амалгами; метални отпадоци; лекови приготвени во одмерени дози; премачкувачки средства; други моторни возила за превоз на лица; телефони за целуларни мрежи и друго.

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) заклучно со ноември 2011 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали, текстилни предива, железо и челик, друмски возила и друго.

Гледано по економска намена во периодот јануари-ноември 2011 година во годишниот раст на увозот најмногу учествуваат производите наменети за индустриско производство со 56,5%, потоа енергетски производи со 29,8% и производи за инвестиции со 8,4%.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	25,2	23,6	-1,7	-6,6
Мил. ЕУР	145,1	359,2	214,0	147,5
Мил.\$	193,0	501,2	308,2	159,7

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-XI 2010	I-XI 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	22,1	25,6	3,5	15,6
Мил. ЕУР	43,6	68,2	24,6	56,4
Мил.\$	57,6	95,4	37,9	65,8

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Салдото на трговската размена во единаесетте месеци од 2011 година изнесува 1.661,2 милиони евра, што претставува зголемување на дефицитот за 254,4 милиони евра во однос на истиот период претходната година. Деагрегирано, зголемувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од: проширеното негативно салдо во размената со обоени метали, нафта и производи од нафта, електрична енергија, производи за боене и штавење и друго, како и оствареното негативно салдо на размената со метална руда и метални отпадоци, наспроти позитивното салдо лани.

Во спротивна насока дејствуваше проширеното позитивно салдо во размената кај хемиски материји и производи, железо и челик, облека, како и стеснувањето на негативното салдо во размената на друмски возила, сирови хемикалии, телекомуникациони апарати и друго. Ваквите движења во периодот јануари-ноември 2011 година придонесоа степенот на покриеност на увозот со извоз, кој изнесува 63,6%, да се подобри за 2 п.п. во однос на истиот период од претходната година.

Анализирано според економски групации на земјите во периодот јануари-ноември од 2011 година, извозот бележи раст кај сите групации, при што најголем придонес во растот има извозот во ЕУ, потоа Земјите од Западен Балкан и Земјите во развој. Покрај Германија и Косово, значителен раст забележува извозот во Украина, Србија, Италија, Кина и Швајцарија.

Во првите единаесет месеци од 2011 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на јануари-ноември претходната година за 25,6%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување 1 п.п. и изнесува 57%, при што извозот на стоки учествува со 60,7%, а увозот на стоки со 54,6%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство, во првите единаесет месеци од 2011 година, 46,7% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Русија и Велика Британија, а потоа следуваат, Грција, Турција, Кина, Србија, Бугарија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Албанија, Црна Гора, Словачка, Белгија и други.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 70,2% од трговската размена во периодот јануари - ноември од 2011 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2010 година претставува намалување од 3 п.п.. На страната

на извозот и увозот, еврото е застапено со 77,9% и 65,3%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е повисока за 0,3 п.п., а намалувањето на застапеноста кај увозот изнесува 5,3 п.п. во однос на единаесетте месеци од 2010 година. Намалувањето на структурното учество на еврото во увозот се должи на зголемениот увоз од Велика Британија изразен во фунти со учество од 8,2% во валутната структура на увозот.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-XI 2010					I-XI 2011					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	2.708	2.594.619.060	61.5161	159.610.845.538	70,5	2.801	2.987.448.827	61,5304	183.818.921.320	65,3	392.829.768	15,1
УСД	2.478	1.193.198.613	46,4484	55.422.166.475	24,5	2.906	1.639.232.510	43,0075	70.499.292.179	25,0	446.033.897	37,4
GBP	3	128.106.888	71,6340	9.176.808.782	4,1	3	327.698.249	70,7157	23.173.411.032	8,2	199.591.361	155,8
ЕУР+УСД+ GBP	5.189			224.209.820.795	95,0	5.710			277.491.624.531	98,5		
вк извоз:	5.204			226.238.088.261	100,0	5.720			281.641.007.268	100,0		24,5

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

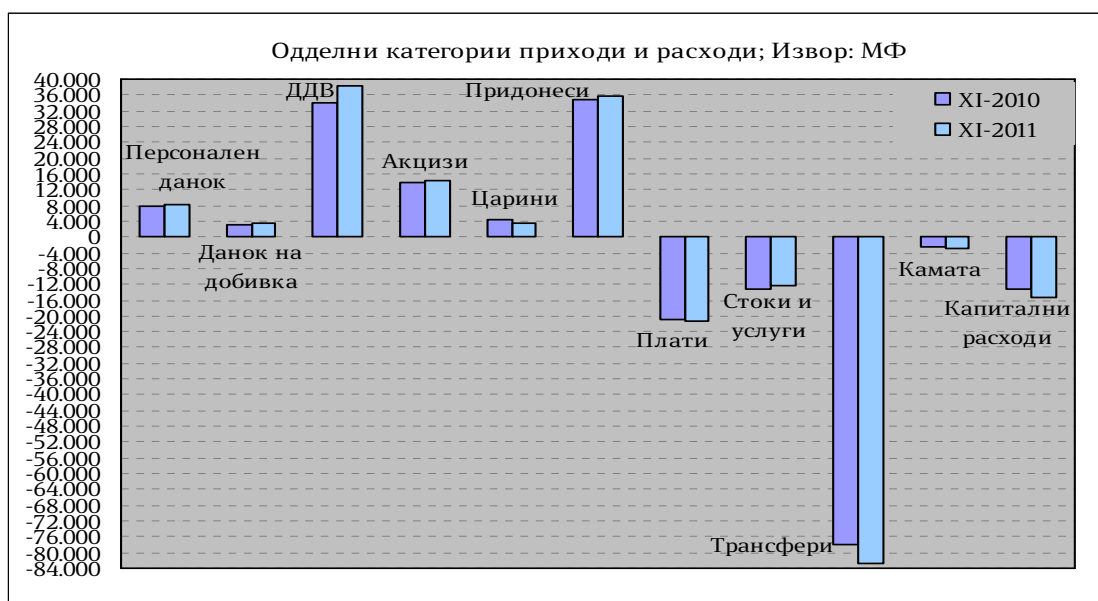
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари - ноември 2011 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 123.973 милиони денари, односно 27,2% од БДП, што претставува поголемо остварување за 3,9% во однос на 2010 година.

Даночните приходи за овие единаесет месеци се реализирани во износ од 70.805 милиони денари, односно 15,6% од БДП и во однос на истиот период 2010 година се зголемени за 7,9%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 38.223 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во 2011 година е доминантно и изнесува 54,0%. Акцизите се остварени во износ од 14.179

милиони денари (учество од 20,0% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 52.402 милиони денари, односно 74,0% од

вкупните даночни приходи, (11,5% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 55.357 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 17.134 милиони денари (бруто наплатата е повисока за 14,6%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 19,7% споредено со истиот период 2010 година).

Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општа даночна стапка од 18% е зголемен за 13,0%, а прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% е зголемен за 12,2%. Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 8.381 милиони денари и се зголемени за 7,6% на годишна основа (околу $\frac{3}{4}$), односно 72,2% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања). Споредено со истиот период во 2010 година приходите од данокот од добивка забележаа раст од 15,0%, што главно е резултат на пораст на доплатите по Годишните даночни биланси, на годишниот данок на вкупен приход, додека забележано е намалување на данокот наплатен по основ на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката (за одбележување е фактот дека данокот на добивка бележи повисоки остварувања во однос на вкупниот план за анализираниот период за 14,2%). Приходите од ДДВ забележаа раст од 12,5%, додека акцизите забележаа поумерен раст, односно поголемо остварување за 4,1%. Приходите од царина беа остварени во износ од 3.434 милиони денари и забележаа намалување од 20,7%.

Неданочните приходи се намалени за 8,4% во однос на истиот период 2010 година, односно беа остварени во износ од 11.875 милиони денари (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 3.342 милиони денари, што претставува намалување од 4,8% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 35.721 милиони денари, што е повеќе за 2,7% споредено со истиот период од 2010 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување и кај придонесите за вработување од 2,8%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 2,5%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари – ноември 2011 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 134.510 милиони денари, односно 29,5% од БДП, што е повеќе за 5,1% во однос на 2010 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 119.014 милиони денари учествуваа со 88,5% (со учество од 26,1% во БДП) и се зголемени за 3,9% во однос на единаесетте месеци во 2010 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 82.546 милиони денари (18,1% од БДП), а втори по големина се

платите и надоместоците со 21.210 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,8% и во однос на 2010 година се зголемени за 2,4%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 12.346 милиони денари и споредено со истиот период од 2010 година се намалени за 6,4%.

Трансферите забележаа зголемување од 5,7% споредено со истиот период 2010 година и истите учествуваа со 61,4% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 61.333 милиони денари, забележаа раст од 5,7% и учествуваа со 45,6% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 35.849 милиони денари, зголемување од 4,2%, споредено со истиот период 2010 година и 26,7% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 15,2%, односно забележаа зголемување од 8,4%, споредено со истиот период 2010 година.

Каматите се реализирани во износ од 2.912 милиони денари, што е повеќе за 11,2% во споредба со истиот период 2010 година. Ваквото зголемување е главно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување кон странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 9,9%, додека за странство беа зголемени за 12,0%.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 15.496 милиони денари (3,4% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 16,0% во споредба со истиот период лани.

Буџетско салдо

Во периодот јануари - ноември 2011 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 10.537 милиони денари, што претставува 2,3% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 8.302 милиони денари и претставува 1,8% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

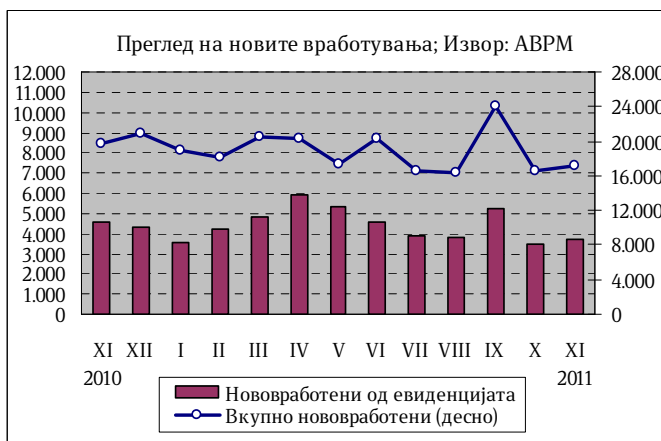
Во периодот јануари-ноември 2011 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 206.157 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 38,1% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2010 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 2,5%.

Во текот на месец ноември засновани се 17.163 нови работни односи, од кои 21,6% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во ноември изнесува

14.583, од кои 25,2% претставуваат нови засновани работни односи. Во ноември во Агенцијата регистриран е прилив од 10.666 лица, од кои 51,7% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 3.917 лица, односно за 1,4% во однос на претходниот месец. Така, во ноември 2011 година бројот на невработени лица изнесува 283.236. Споредено со истиот месец од 2010 година, бројот на невработени лица е намален за 11,9%.

Најголем дел од невработените, односно 66,9% се од урбани средини (градско население), а 57,3% се мажи.

Анализирано според степенот на образование поголемиот дел, односно 50,2% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 9,2% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 56,1% од

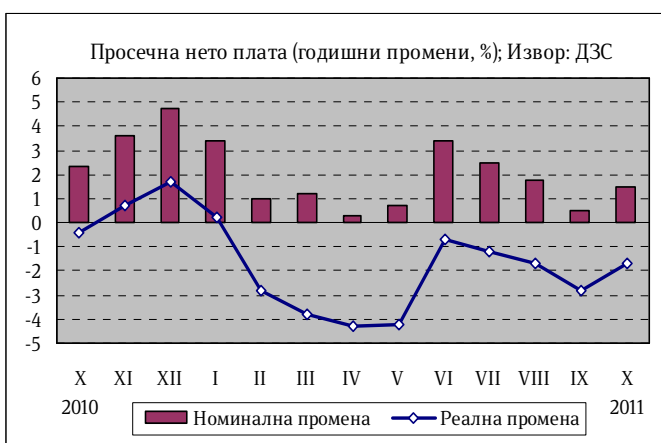
невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 48,4% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 29,5% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во октомври 2011 година изнесува 30.680 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 20.902 денари¹.

На месечна основа, во октомври 2011 година просечната бруто плата забележа номинален раст од 1,1%, додека реално истата беше повисока за 0,8%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 1,2%, додека реалниот раст изнесуваше 0,9%.

Во октомври 2011 година во однос на истиот месец од 2010 година, просечната

¹ Државниот завод за статистика, на почетокот на оваа година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НДК Рев.2) за прибирање и обработка на податоците на просечната месечна исплатена бруто и нето плата.

бруто плата забележа номинален раст од 1,3%, додека реално истата беше пониска за 1,9%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 1,5%, додека реалната плата забележа пад од 1,7%.

Кумулативно, во периодот јануари-октомври 2011 година просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,5%, додека реално истата е пониска за 2,5%. Во истиот период, просечната нето плата бележи номинален раст од 1,6%, а реално истата е пониска за 2,4%.

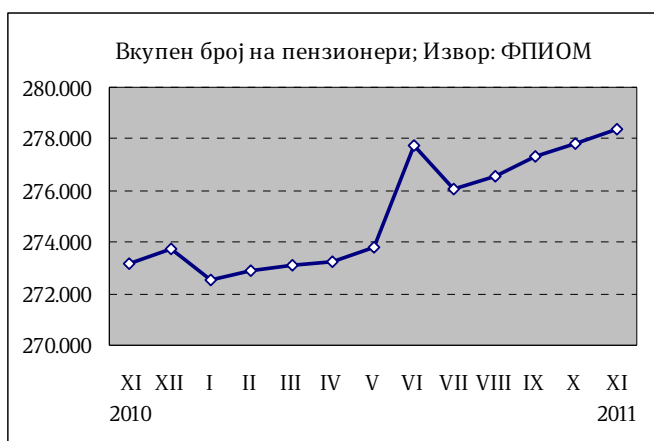
Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во октомври 2011 година во однос на октомври 2010 година е забележан во дејностите Други услужни дејности (13,5% бруто плата и 14,1% нето плата), Уметност, забава и рекреација (10,6% бруто плата и 10,5% нето плата), Дејности во врска со недвижен имот (8,7% бруто плата и 6,1% нето плата) и Земјоделство, шумарство и рибарство (7,8% бруто плата и 9,0% нето плата).

Намалување на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во октомври 2011 година во однос на септември 2011 година е забележано во дејностите Други услужни дејности (6,0% бруто плата и 6,2% нето плата), Земјоделство, шумарство и рибарство (3,5% бруто плата и 4,0% нето плата) и Дејности на здравствена и социјална заштита (3,2% бруто плата и 3,9% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во октомври 2011 година изнесува 2,4%, и во споредба со истиот месец од претходната година и во однос на септември 2011 година е поголем за 0,1 процентен поен.

Пензии

Во ноември 2011 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 278.349 пензионери, што претставува зголемување од 1,9% во однос на истиот месец од 2010 година. Во однос на октомври 2011 година бројот на корисници на пензија е поголем за 563 лица. Од вкупниот број на пензионери 55,8% се корисници на старосна пензија, 27,4% на семејна пензија и 16,9% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во ноември 2011 година потрошени се 2.925,36 милиони денари, што претставува 51,2% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во ноември 2011 година изнесува 10.661 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 3,8%. Соодносот на просечната

² Категоријата социјални трансфери опфаќа пензиите, паричен надоместок во случај на невработеност, социјалните помошти и расходите за здравствената заштита.

пензија со просечната исплатена плата во октомври 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 50,8%.

5. Монетарен сектор

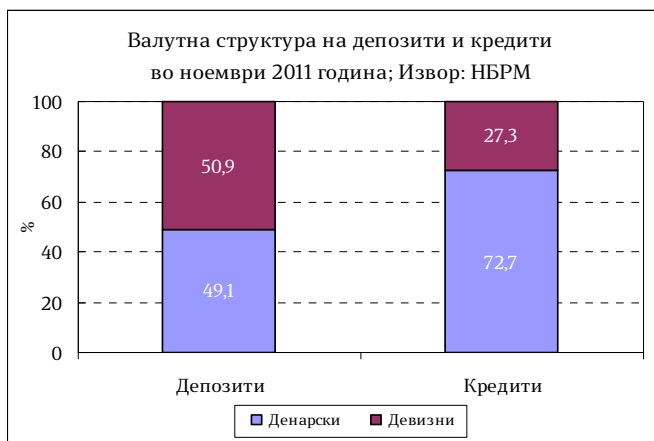
Примарни пари

Во ноември 2011 година примарните пари³ забележаа засилен раст од 1,9% на годишна основа, во услови на раст на готовите пари во оптек од 6,5% и намален пад на вкупните ликвидни средства на банките од 1%. На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 1,3%, како резултат на падот на готовите пари во оптек од 3%. Вкупната ликвидност на банките остана на исто ниво од претходниот месец.

Народната банка на Република Македонија во ноември 2011 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи непроменета, односно на ниво од 4,0%. Исто така, каматната стапка на расположливите кредитите преку ноќ се задржа на ниво од 5,5%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во ноември 2011 година забележа месечен раст од 0,8%, движен во голема мера од растот на депозитите на домаќинствата кои се зголемија за 1%. Од друга страна, депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 1,4%. Од валутен аспект, денарските депозити го забавија растот на месечна основа на 0,6%, додека депозитите во странска валута се зголемија за 1%.

Вкупните депозити на годишна основа го продолжија трендот на забавување на растот. Имено, тие се зголемија за 8,6%, наспроти растот од 10,4% остварен во октомври. Новото штедење главно произлегува од зголеменото штедење на домаќинствата од 12,1%, додека депозитите на приватните претпријатија се повисоки за 5%.

Анализирано според валутата, денарските депозити се повисоки за 9,6% на годишна основа и остваруваат доминантен придонес во растот на вкупните депозити и покрај забележаниот тренд на забавување на нивниот раст. Девизните депозити се зголемија за 7,7%. Според рочноста, долгорочните

³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

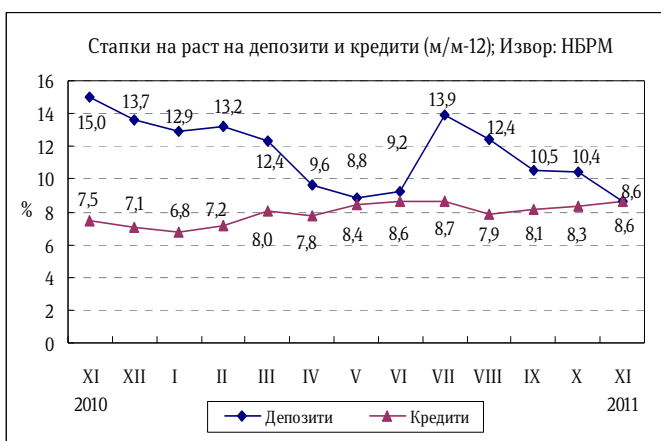
⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

депозити бележат висок раст од 29,3%, а краткорочните депозити се повисоки за 6% на годишна основа.

Кредити на банките

Во ноември 2011 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,6%. Кредитите кон приватните претпријатија бележат раст од 0,6% во однос на претходниот месец, а исто така и кредитите кон домаќинствата се повисоки за 0,6%. Според валутната структура, кредитите во странска валута се зголемија за 0,5%, додека денарските кредити се повисоки за 0,7%.

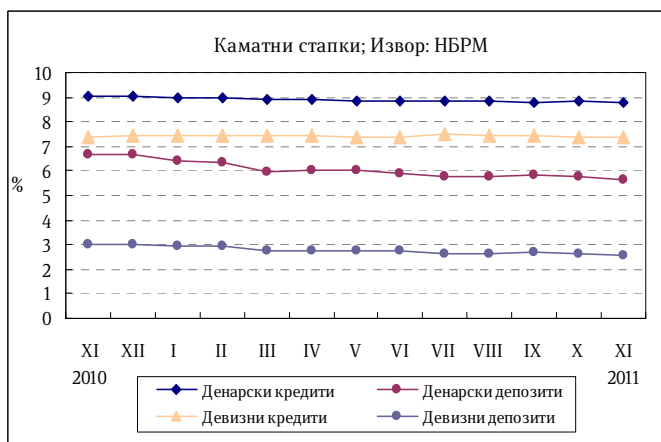
На годишна основа, продолжува трендот на интензивирање на растот на кредитите. Во растот на вкупните кредити од 8,6% доминантен придонес има повисокото кредитирање на приватните претпријатија од 9,2% во однос на истиот месец претходната година. Растот на кредитите кон домаќинствата во ноември изнесува 7,7%.

Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 3,7%, додека кредитите во странска валута регистрираат висок раст од 24,2%. Од аспект на рочноста пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 13,2%, додека краткорочните кредити се пониски за 1,1%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во ноември 2011 година, активните каматни стапки на депозитните банки главно се задржаа на исто ниво од претходниот месец. Имено, каматната стапка на денарските кредити, која ги опфаќа каматните стапки на денарските кредити без валутна клаузула и на денарските кредити со валутна клаузула, изнесува 8,8%, што на годишна основа претставува пад од 0,3 п.п. Каматната стапка на девизните кредити изнесува 7,4% и е на исто ниво од ноември 2010 година.

Пасивните каматни стапки на банките се пониски за 0,1 п.п. на месечна основа. Пасивната денарска стапка, која ги опфаќа каматните стапки на

денарските депозити без валутна клаузула и на денарските депозити со валутна клаузула, изнесува 5,6%, што во однос на ноември 2010 година е пониско ниво за 1 п.п.

Каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,6%, што претставува намалување од 0,4 п.п. во однос на истиот месец од 2010 година.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на ноември 2011 година изнесуваа 1.846,4 милиони евра и во однос на претходниот месец се повисоки за 7,8 милиони евра, додека во однос на ноември 2010 година девизните резерви се повисоки за 160,3 милиони евра.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвуваат:

Анета Ацевска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Сами Асани

Контролира: Снежана Делевска

Одобрува: Јордан Трајковски

Скопје, Декември 2011